

Sygn. akt II Ca 373/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2015 roku

Sąd Okręgowy w Opolu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Barbara Garycka
-----------------	---------------------

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2015 roku w Opolu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Z. A.

przeciwko (...) Sp. z o.o. w K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Nysie

z dnia 25 lutego 2015 roku

sygn. akt I C 1669/14

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że :

a) zasądza od strony pozwanej (...) Sp. z o.o.

w K. na rzecz powoda Z. A. kwotę 619,76 (sześćset dziewiętnaście 76/100) zł z ustawowymi odsetkami poczynając od dnia 29.10.2014 r. do dnia zapłaty,

b) zasądza od strony pozwanej (...) Sp. z o.o.

w K. na rzecz powoda Z. A. kwotę 227 (dwieście dwadzieścia siedem) zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 180 (sto osiemdziesiąt) zł kosztów zastępstwa procesowego,

2. zasądza od strony pozwanej (...) Sp. z o.o. w K. na rzecz powoda Z. A. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 25.02.2015r. Sąd Rejonowy w Nysie oddalił powództwo Z. A. przeciwko (...) sp. z o.o. w K. o zapłatę kwoty 619,76 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, tj. od 29.10.2014r. do dnia zapłaty, tytułem różnicy kursu waluty USD, w której określono cenę umowy o usługi turystyczne, wpłaconej stronie pozwanej przez powoda, a następnie w związku z odwołaniem tej imprezy - zwrotem jej ceny na rzecz powoda według wartości nominalnej, zamiast wartości uwzględniającej zmianę kursu USD w przeliczeniu na złote polskie (PLN). W punkcie II. Sąd zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej zwrot kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 29.04.2014r. powód Z. A. oraz S. B. zawarli z pozwanym Biurem (...) sp. z o.o. w K. umowę zgłoszenia udziału w imprezie turystycznej, a to wycieczce organizowanej przez stronę pozwaną do Nepalu – Indii – Sri Lanki, która miała odbyć się w terminie od 6 do 22 listopada 2014r. Koszt wycieczki w umowie ustalony został na kwotę 3.244 USD, a po uwzględnieniu zniżek ostatecznie na kwotę 2.952,04 USD od osoby. Treść umowy została sporządzona na wzorcu przygotowanym przez organizatora, w którym odwołano się do ogólnych warunków uczestnictwa (OWU), stanowiących załącznik do umowy. W (...) zastrzeżono możliwość odwołania imprezy w sytuacji, gdy liczba zgłoszeń będzie mniejsza niż 12 osób, o ile umowa nie stanowi inaczej. O fakcie odwołania imprezy organizator zobowiązał się powiadomić klienta nie później niż 10 dni przed planowaną datą wyjazdu. Powodowie zawarli umowę w (...) Biurze Usług (...), którego właścicielem jest W. Z., który upoważniony był przez stronę pozwaną do pośrednictwa do zawierania umów z klientami w jej imieniu.

Powód realizował płatność za imprezę w trzech ratach w złotych, w kwotach każdorazowo ustalanych przez stronę pozwaną, przeliczając dolary na złotówki, po kursie dolara z daty wpłaty. W ten sposób powód wpłacił stronie pozwanej za pośrednictwem (...) Biura (...) łącznie kwotę 17.963,35 zł w następujący sposób: dnia 25.04.2014r. – kwotę 2.200 zł, 13.06.2014r. – kwotę 6.780 zł, dnia 17.06.2014r. – kwotę 8.983,35 zł.

Pozwana spółka odwołała imprezę i w dniu 25.09.2014r. na konto powoda tytułem zwrotu wpłaconych przez niego pieniędzy wpłaciła kwotę nominalną wpłaconą wcześniej przez niego na rzecz strony pozwanej. tj. 17.963,35 zł. Przyczyną odwołania imprezy była zbyt mała liczba osób chętnych do udziału w niej.

Powód Z. A. oraz S. B. reprezentowani przez pełnomocnika, w dniu 1.10.2014r. wezwali stronę pozwaną do zapłaty na ich rzecz łącznie kwoty 1.239,52 zł w terminie 7 dni z tytułu różnicy kursu USD z dat zapłaty ceny odwołanej imprezy z datą zwrotu wpłaconej należności. Strona pozwana odmówiła zapłaty tej należności podnosząc, że zgodnie z OWU miała możliwość odwołania imprezy w związku ze zgłoszeniem się do jej udziału mniej niż 12 osób, a nadto o fakcie odwołania imprezy organizator miał powiadomić klienta niezwłocznie.

Jak ustalił Sąd Rejonowy, średni kurs dolara amerykańskiego (USD) wynosił w dniu 29.04.2014r. – 3.0318 zł, w dniu 13.06.2014r. – 3.0382 zł, a w dniu 24.09.2014r. – 3.2525 zł.

W wyżej wskazanych okolicznościach Sąd Rejonowy powództwo uznał za nieuzasadnione. Dokonując szerokiej analizy przepisów ustawy z dnia 29.08.1997r. o usługach turystycznych (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 196) Sąd Rejonowy wskazał na to, że jego zdaniem przedmiotem sporu w niniejszym procesie było to, czy doszło do skutecznego zawarcia pomiędzy stronami umowy o świadczenie usług turystycznych na warunkach określonych w umowie z dnia 29.04.2014 r., czy też strony wiązała inna umowa, jak twierdził powód. Natomiast jeśli strony wiązała inna umowa – to jakie były jej warunki a zatem, które przepisy mają w sprawie zastosowanie do oceny zasadności żądania pozwu. Sąd Rejonowy stwierdził, że niewątpliwie strony wiązała umowa o usługi turystyczne z dnia 29.04.2014r., do której przepisy Kodeksu cywilnego stosuje się tylko w zakresie nieuregulowanym ustawą o usługach turystycznych.

Sąd I instancji podzielił stanowisko prezentowane przez stronę pozwaną co do tego, że skoro powód dokonał zapłaty w złotych, to zwrot świadczenia następuje na podstawie przepisu art. 14 ust. 6 pkt (2) ustawy o usługach turystycznych i klient zachowuje prawo do zwrotu wszystkich wniesionych świadczeń. Wskazując natomiast na przepis art. 14 ust.7 w zw. z ust. 6 tejże ustawy, strona pozwana zdaniem tego Sądu nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej względem powoda za jego stratę spowodowaną niezależnymi od stron zmianami kursu dolara amerykańskiego. Do tego w istocie doszłoby zdaniem tamtego Sądu, gdyby zgodnie ze stanowiskiem powoda, Sąd uwzględnił jego żądanie w oparciu o przepis art. 358 k.c. Wskazał Sąd że zgodnie z tym przepisem, powód miał możliwość dokonania zapłaty zarówno w USD jak i w PLN, a skoro zapłacił w PLN, to zasadnie strona pozwana zwróciła powodowi tę samą kwotę wyrażoną w walucie polskiej. Orzeczenie o kosztach procesu Sąd Rejonowy uzasadnił przepisem art. 98 k.p.c.

Apelację od tego orzeczenia wniósł powód Z. A., zaskarżając je w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów: art. 11, art. 12 ust. 1 pkt 1, art. 14 ust. 6 pkt 2, art. 19 ustawy o usługach turystycznych (u.u.t.), a także art. 5 k.c., art.

353¹ k.c., art. 358 § 1 i 2 k.c. oraz sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego. W oparciu o te zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez jego uchylenie w całości i zasądzenie dochodzonego roszczenia, zgodnie z pozwem, w tym kosztów procesu za obie instancje, wraz z kosztami zastępstwa prawnego wg norm przepisanych. W uzasadnieniu apelacji skarżący wskazał m.in., że powód nie miał możliwości dokonania zapłaty w dolarach ponieważ pośredniczące w transakcji (...) Biuro (...) nie posiadało konta dolarowego, co wynika z zeznań w charakterze świadka właściciela tego biura. Zwrócił też uwagę na to, że ostatnia zmiana treści przepisu art. 358 k.c., która weszła w życie od 2009r. poważnie ogranicza zasadę nominalizmu waluty polskiej, mającą na celu zwiększenie ochrony wierzyciela poprzez przyznanie mu uprawnienia do zminimalizowania konsekwencji ryzyka kursowego. Powołano wyrok Sądu Najwyższego w sprawie III CSK 273/11. Zarzucono także, że strona pozwana przez 5 miesięcy korzystała z kapitału powoda pod tytułem darmym, gdyż taki okres upłynął pomiędzy zapłatą ceny a jej zwrotem. Z tytułu różnicy kursowej zwrócono powodowi o ok. 150 USD mniej, niż faktycznie zapłacono za usługę.

Strona pozwana w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest uzasadniona.

Sąd Rejonowy pomimo prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd II instancji po myśli przepisu art. 382 k.p.c. przyjął za własne (art. 382 k.p.c.), wywiódł z tych ustaleń nieprawidłowe wnioski, tym samym nie podzielając prawidłowego stanowiska prezentowanego w sprawie przez powoda.

Z prawidłowych ustaleń Sądu I instancji mianowicie wynika, że strony umowy koszt wycieczki ustaliły w dolarach amerykańskich (USD), a zgodnie z tą umową, kupujący wycieczkę powód miał możliwość zapłaty równowartości ceny wycieczki w USD lub w złotych (PLN). W praktyce jednak, ponieważ umowę zawierał przez pośrednika, a mianowicie (...) Biuro Usług (...) prowadzone przez W. Z., który nie posiadał konta walutowego, faktycznie niejako zmuszony był do zapłaty ceny w PLN. Ta okoliczność jednak nie jest istotna z punktu widzenia przepisu art. 358 § 1 i 2 k.c., który to przepis w oczywisty sposób ma zastosowanie przy ocenie stosunków łączących strony i ich wzajemnych zobowiązań wynikających z umowy w sytuacji, kiedy strony umowy wybrały określenie przedmiotu zobowiązania (ceny imprezy) wyrażone w walucie obcej (USD), co jest w sprawie bezsporne. Wbrew stanowisku przyjętemu przez Sąd I instancji zatem, nie ma żadnego znaczenia to, w jakiej walucie powód zapłacił swoje zobowiązanie pieniężne za wykupioną wycieczkę, bowiem co do zasady w sytuacji, kiedy nie doszło do wykonania umowy przez stronę pozwaną z przyczyn od niej niezależnych, zarówno z przepisów ustawy o usługach turystycznych, jak i z przepisów Kodeksu cywilnego wynikał obowiązek zwrotu przez pozwaną Biuro (...) na rzecz powoda należności przez niego wpłaconej i to wcale nie w ramach odpowiedzialności odszkodowawczej, skoro do niewykonania umowy doszło z przyczyn niezależnych od stron. Te kwestie są zresztą pomiędzy stronami bezsporne. Spór natomiast sprowadza się jedynie do tego, jaką sumę, w jakiej walucie i według jakiego kursu miało zwrócić powodowi pozwaną Biuro, skoro w umowie cena imprezy turystycznej została wyrażona w USD i tak przeliczona na PLN wg kursu NBP w dacie dokonywania płatności, została wpłacona przez powoda stronie pozwanej.

Nie może tu zatem być mowy o żadnej odpowiedzialności odszkodowawczej, ponieważ spór stron skupia się na wynikającej z Kodeksu cywilnego interpretacji zasady walutowości, określonej w przepisie art. 358 § 1 i 2 k.c. Skoro w umowie strony określiły wartość usługi turystycznej w USD, to tym samym spowodowały, że przedmiotem zobowiązania powoda wobec pozwanego (zrealizowanym) była suma pieniężna wyrażona w walucie obcej (USD), natomiast wobec odwołania imprezy – powstało zobowiązanie pozwanego wobec powoda do zwrotu ceny imprezy, także wyrażonej w USD. Przepis § 2 art. 358 k.c. wskazuje na to, że wartość waluty obcej określa się wg kursu średniego ogłaszanego przez NBP, co do zasady z dnia wymagalności roszczenia (tak właśnie przeliczone zostało świadczenie realizowane przez powoda). Wynika stąd zatem, że w dacie zwrotu przez stronę pozwaną należności wpłaconej przez powoda na poczet ceny wycieczki, pozwana spółka winna była zwrócić powodowi także wpłaconą przez niego cenę w USD, wg kursu średniego NBP z dnia, w którym zwracała tę należność. Ponieważ tak nie uczyniła – zapłaciła

bowiem powodowi cenę nominalną wpłaconą jej przez powoda w PLN, a zatem dokonała zwrotu sprzecznie z § 2 art. 358 k.c. – wg kursu NBP z daty dokonania płatności przez powoda. W zaistniałej sytuacji zastosowanie musi mieć do oceny zobowiązania strony pozwanej wobec powoda zdanie 2. wskazanego § 2 art. 358 k.c. Oznacza to, że wierzyciel (powód) mógł żądać spełnienia świadczenia w walucie polskiej wg kursu średniego NBP z dnia, w którym zapłata była dokonywana. Takie też było zasadne żądanie powoda wobec strony pozwanej. Powód zażądał zapłaty należności wg kursu z daty dokonywania zwrotu na jego rzeczy ceny wycieczki (w praktyce zażądał dopłaty wynikającej z różnicy kursu USD w tamtej dacie), ale strona pozwana jednak odmówiła. W tych okolicznościach, wskazując na przepis art. 358 § 2 zd. 2 k.c. oraz treść umowy, która określała cenę imprezy turystycznej w USD, roszczenie z którym wystąpił powód do Sądu Rejonowego w Nysie, wbrew stanowisku zaprezentowanemu przez tamten Sąd, było w pełni uzasadnione. Nie ma bowiem żadnych wątpliwości ani sporu pomiędzy stronami co do tego, że w umowie z dnia 29.04.2014r. cenę imprezy turystycznej określiły one w dolarach amerykańskich, a nie w złotych. W każdym przypadku zatem, jeśli była ona faktycznie wpłacana w złotych, to w przeliczeniu na USD wg kursu NBP z daty spełnienia świadczenia, także przez stronę pozwaną wobec powoda (a nie tylko powoda wobec strony pozwanej).

Podkreślenia wymaga fakt, że wzór umowy przygotowało samo pozwane Biuro (...), a powód wykupując wycieczkę jedynie przystąpił do tej umowy, akceptując jej warunki, w tym także określenie ceny imprezy w USD. Konsekwencją powyższego jest obowiązek respektowania wskazanej zasady walutowości przez obie strony umowy – zarówno powoda jako klienta Biura (konsumenta), jak i przez pozwane Biuro Usług (...) (jako przedsiębiorcy). Natomiast stanowisko prezentowane przez stronę pozwaną stwarza sytuację całkowitej nierówności stron tejże umowy, bowiem każe powodowi spełniać świadczenie w przeliczeniu na dolary wg kursu z daty dokonywania płatności za wycieczkę, a jednocześnie zakłada możliwość decydowania przez stronę pozwaną – zapewne w zależności od tego, w którą stronę nastąpiła zamiana kursu USD w przeliczeniu na PLN – do wyłącznego decydowania o tym, w jakiej walucie będzie realizowało swoje zobowiązanie wobec powoda, w związku z rozwiązaniem umowy bez winy obu stron. W efekcie istota rozwiązania przyjętego w umowie, a mianowicie określenie ceny imprezy turystycznej w USD powoduje konieczność każdorazowego przeliczenia dokonywanych płatności (zobowiązań obu stron) wg średniego kursu USD ogłaszanego przez NBP, obowiązującego w dacie realizowania płatności.

Powyższe stanowisko zaprezentowane przez Sąd II instancji stosownie do wskazywanego przepisu art. 358 k.c. powoduje konieczność zmiany zaskarżonego orzeczenia. Natomiast zważywszy na treść wskazanego przepisu art. 358 § 2 zd. 2 in fine k.c., należałoby zasądzić, stosownie do wskazanego przepisu w zw. z art. 316 § 1 k.p.c., różnicę pomiędzy należną powodowi od strony pozwanej równowartość ceny wycieczki wyrażoną w USD w przeliczeniu na złotówki, wg średniego kursu NBP z dnia wyrokowania przez Sąd Okręgowy. Kurs ten na dzień orzekania wynosił 3.5921 zł / 1 USD. Cena wycieczki wynosiła od osoby 2.952,04 USD, co wg kursu NBP z daty orzekania przez Sąd Okręgowy daje sumę 10.604,02 zł. Pozwane Biuro zwróciło powodowi przed procesem kwotę 4.490,83 zł (jako połowa kwoty 8.981,67 zł), co daje różnicę w kwocie 811,17 zł, którą mógłby zasądzić Sąd Okręgowy zgodnie z wyżej wskazaną regułą wynikającą z art. 358 § 2 zd. 2 k.c. w zw. z art. 316 § 1 k.p.c.

Żądanie pozwu i apelacji jednak, które wiązało Sąd Okręgowy (art. 378 § 1 k.p.c.), określone zostało na kwotę 619,76 zł, a zatem mieściło się w wyżej wskazanej sumie. Stąd też zmiany wyroku dokonano w granicach apelacji, zasądzając tym samym ostatecznie od strony pozwanej na rzecz powoda żadaną kwotę 619,76 zł. Jeśli chodzi o wymagalność ustawowych odsetek od zasądanego świadczenia (art. 481 k.c.), zgodnie z żądaniem pozwu zasądzono je od dnia jego wniesienia, tj. od 29.10.2014r., stosownie do przepisu art. 455 k.c. i uwzględniając przy tym fakt, że powód wcześniej już wzywał stronę pozwaną do zapłaty, a ta odmówiła.

Konsekwencją uwzględnienia żądania pozwu było obciążenie strony pozwanej przegrywającej proces przed Sądem I instancji kosztami procesu, w efekcie zmiany orzeczenia Sądu Rejonowego, na podstawie art. 98 w zw. z § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...) – Dz.U. z 2013 r. poz. 490.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c., orzekł jak w punkcie 1. sentencji. Zawarte w punkcie 2. orzeczenie o kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym, zasądzające od przegrywającej to postępowanie strony

pozwanej na rzecz powoda koszty postępowania apelacyjnego znajduje swą podstawę prawną w przepisie art. 98 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 2 ww. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. Na kwotę tę składa się 30 zł opłaty od apelacji oraz 90 zł kosztów zastępstwa procesowego.